

Nasjonalbudsjettet 2007

- noen perspektiver på norsk økonomi

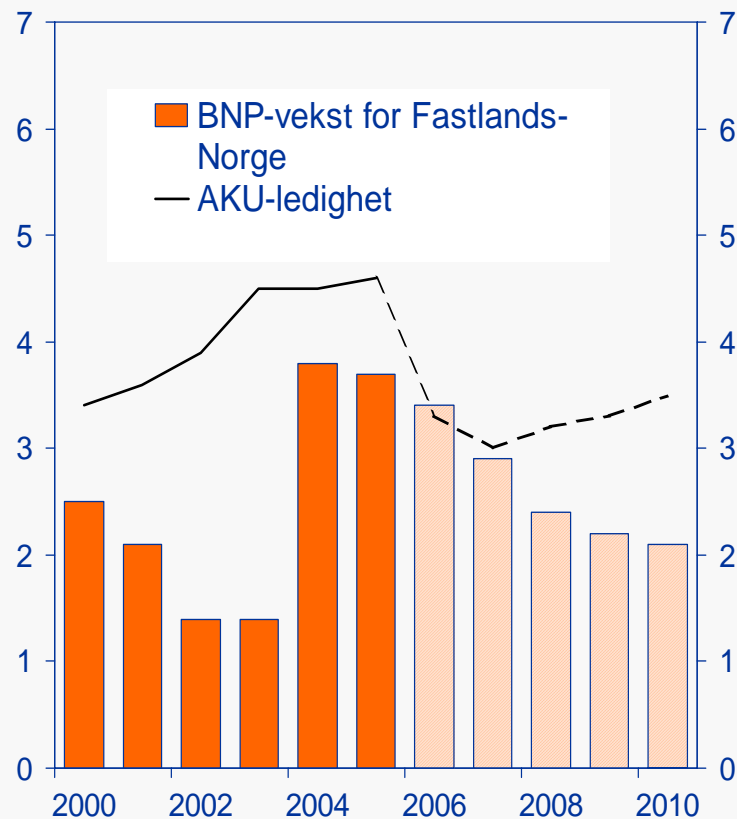
CME seminar, 13. oktober 2006

Noen hovedpunkter og -spørsmål

- Utsikter til svakere vekst internasjonalt – hva blir konsekvensene for Norge?
- Arbeidsmarkedet strammes til
  - trass i økende arbeidsinnvandring
- Hva skjer med lønnsveksten?
- Finanspolitikken: budsjettet kunne ha vært noe strammere
  - og en innstramming i sykelønnsordningen ”på vent”
- Hva nå med rentebildet?

Fortsatt høy vekst i norsk økonomi

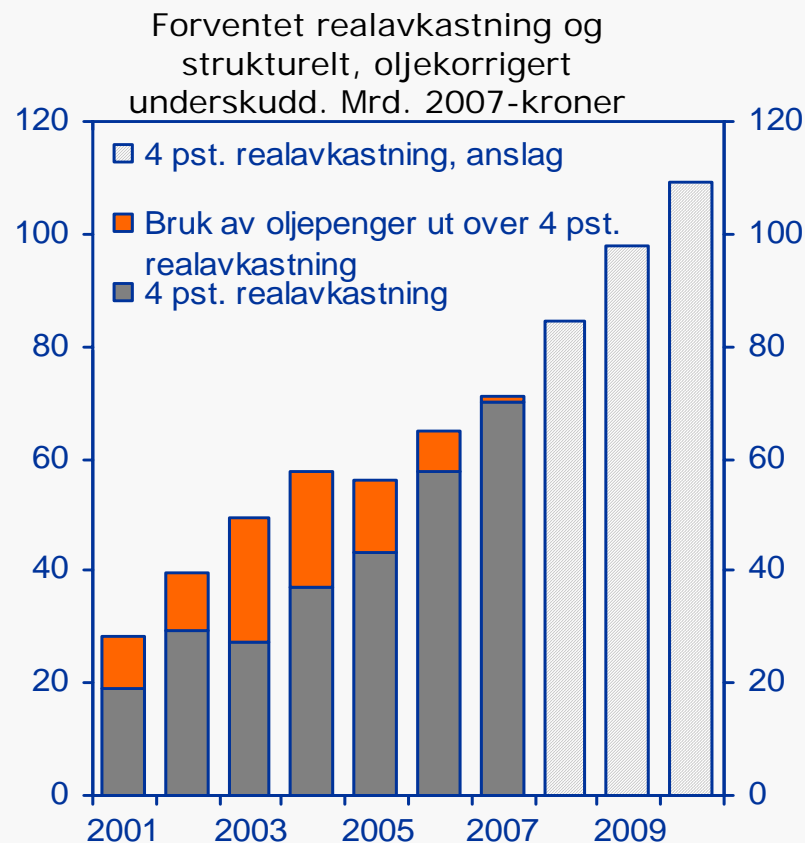
- Norsk økonomi er inne i sitt 4. år med sterk vekst
  - Vedvarende sterk vekst i privat forbruk
  - Men også offentlig etterspørsel trekker veksten opp
- Sterk sysselsettingsvekst, og ledigheten har falt til et lavt nivå
  - men ikke så lavt som SSB en stund anslo!

Kilde: Finansdepartementet (NB2007)

Hovedtall i budsjettet for 2007

- Regjeringen legger opp til å bruke 71 mrd. oljekroner i 2007, en økning på knapt 6 mrd. kroner fra 2006
- Underskuddet tilsvarer **om lag** 4 pst. av Statens pensjonsfond - Utland
- Skattenivået tilbake til 2004-nivå
- Statsbudsjettets utgifter vokser reelt med $2\frac{3}{4}$ pst

Kilde: Finansdepartementet (NB2007)

Handlingsregelen og stabiliseringspolitikken

- Den faktiske bruken av oljepenger skal tilpasses konjunktursituasjonen. I NB07 står det:

"I en situasjon der høye oljepriser gir rask oppgang i fondskapitalen og veksten i norsk økonomi er sterk, vil det være i tråd med handlingsregelen om bruken av petroleumsinntekter i noen år øker langsommere enn forventet fondsavkastning."

➤ *Mao: "I morgen – men ikke i dag"!*

Økt arbeidsinnvandring – også i statistikken!

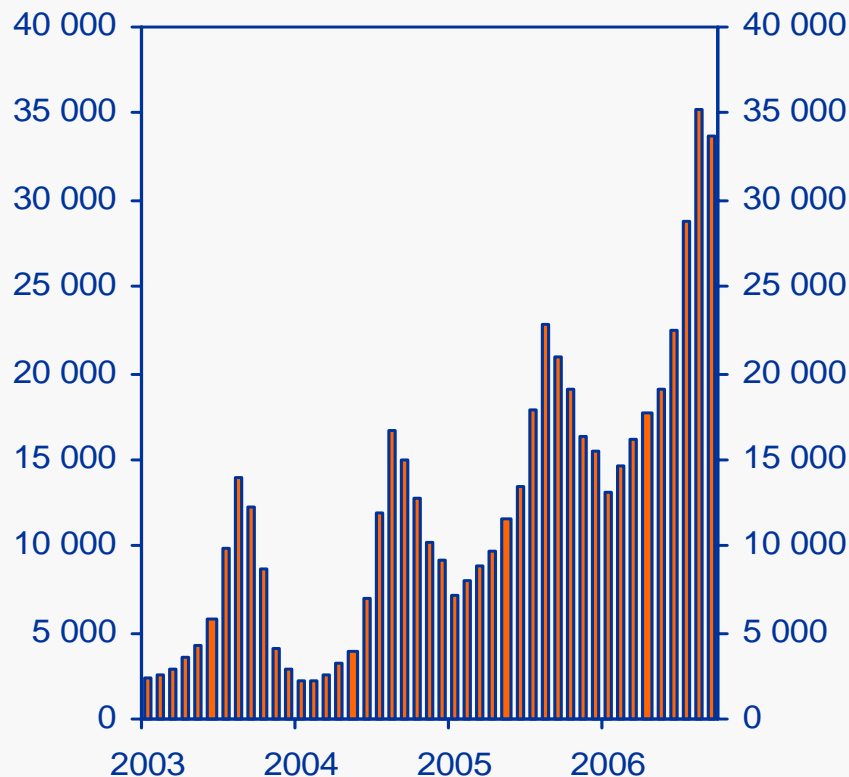
Sysselsatte etter bosettingsstatus og landbakgrunn.

Landbakgrunn	Sysselsatte registrert bosatt			Lønnstakere ikke registrert bosatt		
	4. kvartal 2005	Av dette		4. kvartal 2005	Endring fra 4. kvartal 2003 til 4. kvartal 2004	Endring fra 4. kvartal 2004 til 4. kvartal 2005
		Innvandring mellom 4. kvartal 2003 og 4. kvartal 2004	Innvandring mellom 4. kvartal 2004 og 4. kvartal 2005			
I alt	2 298 000	7 290	8 966	37 883	5 725	5 909
Norge	2 138 740	10	8	4 012	43	-17
Norden	32 251	1 875	1 959	15 663	837	1 058
Gamle EU-land	20 920	1 414	1 540	4 883	1 095	-396
Nye EU-land	10 359	1 304	2 563	9 087	3 098	4 630
Av dette						
Polen	6 738	815	1 921	5 819	2 035	2 945
Litauen	1 162	258	383	2 094	736	1 098
Andre land	95 730	2 687	2 896	4 238	652	634

- og arbeidsinnvandringen fra nye EØS-land fortsetter og forsterkes?

- Antall arbeidssøkere fra de nye EU-landene fortsetter å øke.
- Arbeidstillatelsene får lenger varighet og stadig flere er fornyelser
  - Dette kan bety at en større andel regnes som bosatte, og kommer med i AKU
- *Håp og tro: Mesteparten av (den legale) arbeidsinnvandringen vil etter hvert bli fanget opp av statistikken*

Gyldige arbeidstillatelser fra nye EØS-land

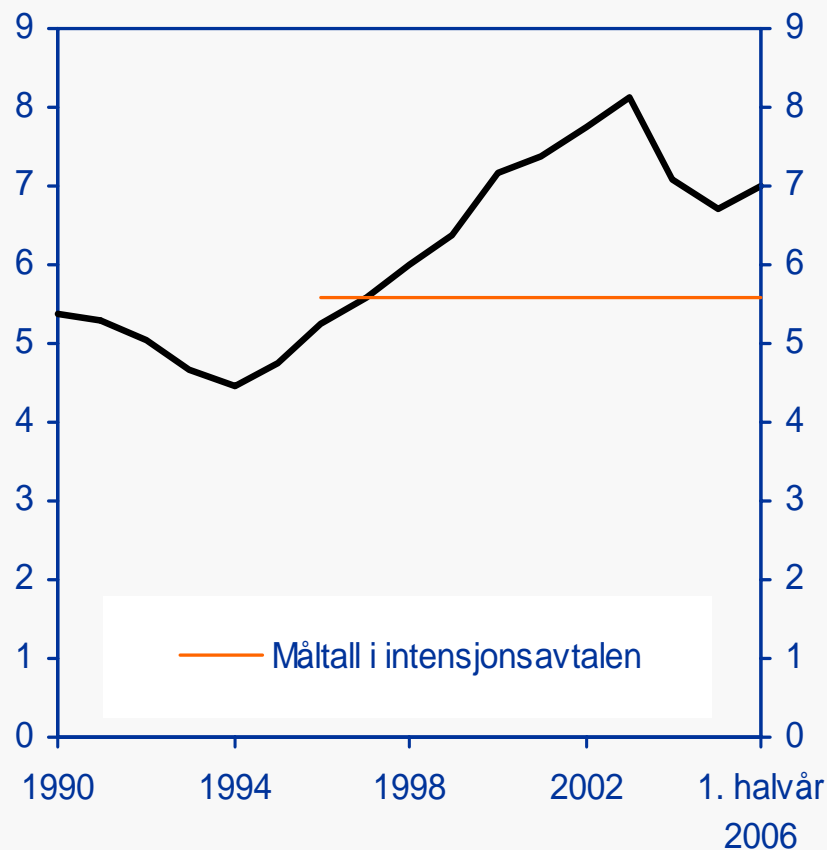

Kilde: UiD, Finansdepartementet (NB2007)

Sykefraværet er høyt – og øker igjen

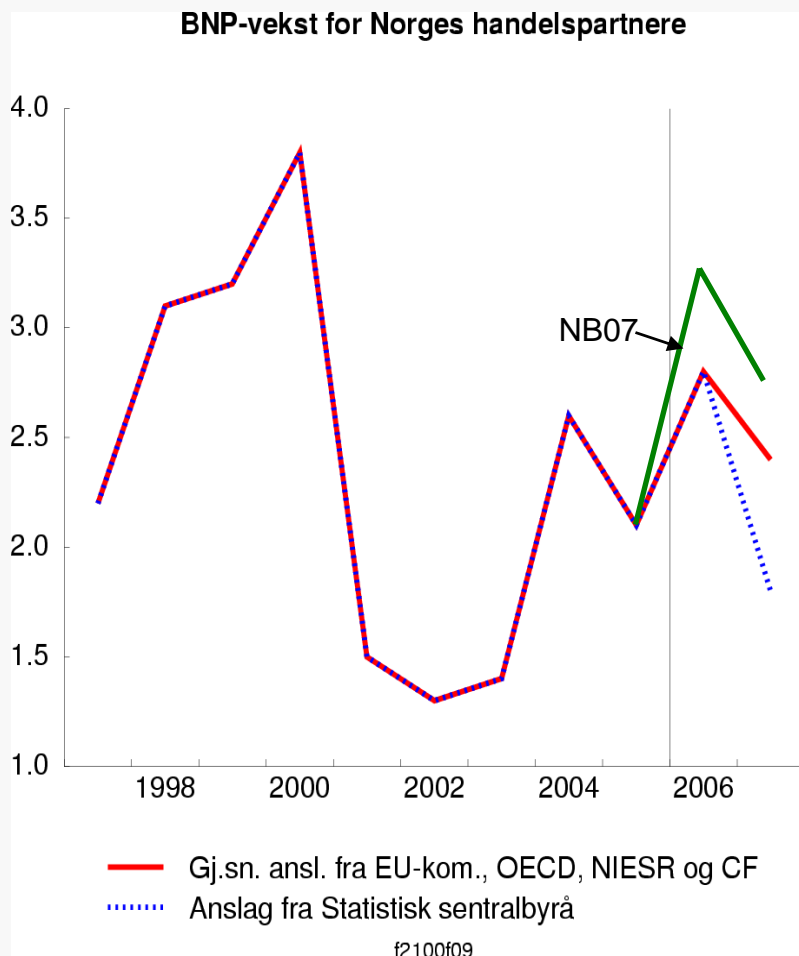
- I 2005 tilsvarte det samlede sykefraværet et tap på om lag 120 000 årsverk
  - Nesten 5 pst. vekst i sykefraværet fra 1. halvår 2005 til 1. halvår 2006
  - NB 2007: medfinansiering for arbeidsgivere i trygdeperioden gir inndekning på 2,8 mrd. kroner
    - inkluderer en reduksjon i sykefraværet på 1 pst. i 2007
    - resten, over 2 mrd. kroner, er en ren innstrammingsseffekt
- *skal vurderes frem mot 1. november.....*

Sykefravær i pst. av antall avtalte dagsverk

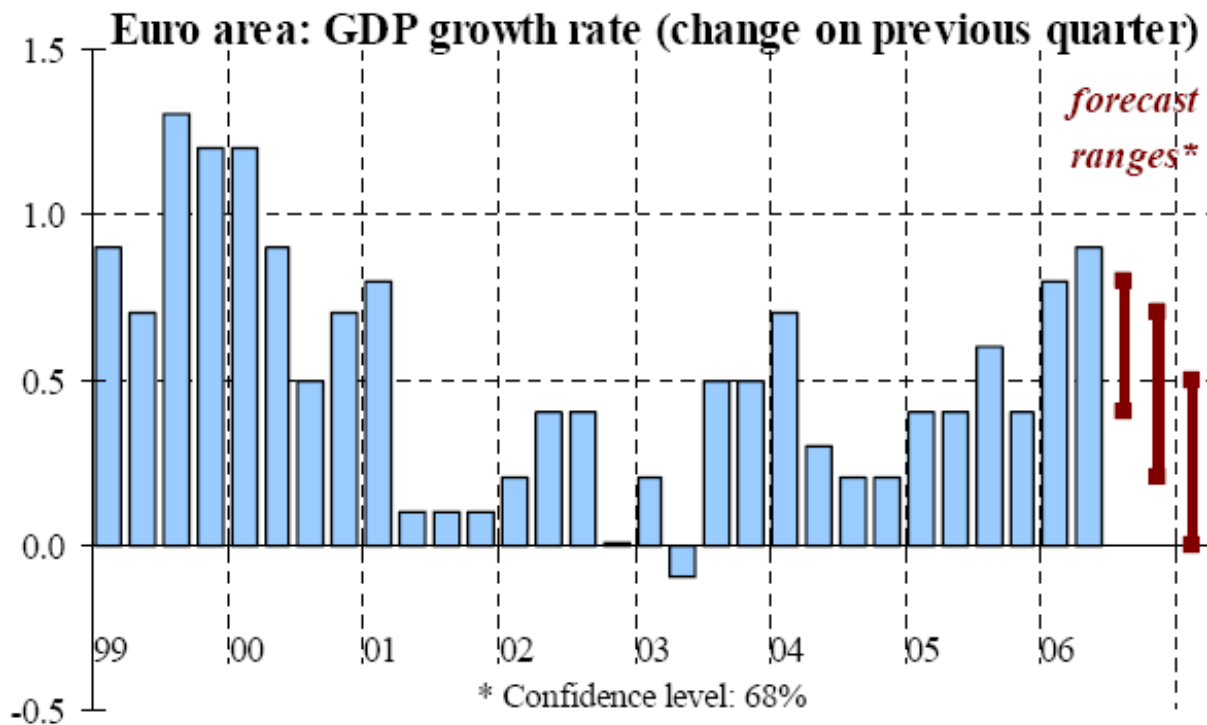
Kilde:SSB, NAV, Finansdepartementet
(NB2007)

Internasjonal økonomi: SSB tror på sterkere nedgang neste år

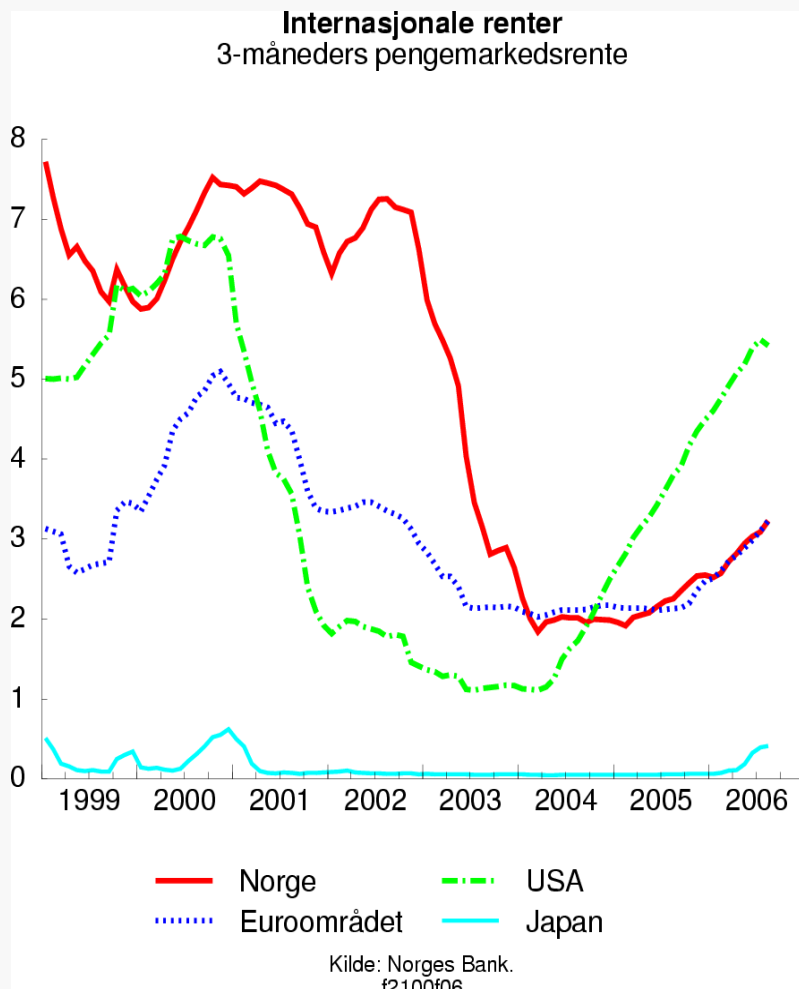

- Vi har lenge trodd på et omslag i USA og nå ser det mer sannsynlig ut. Vil påvirke veksten i andre regioner, og spesielt i Europa
  - SSB legger til grunn en meget moderat konjunkturedgang i forhold både i forhold til 2002 og begynnelsen av 1990-tallet
  - Veksten holdes oppe i andre deler av verden (Asia mv)
- *Dempet etterspørsel etter norsk eksport i 2007*

EU-kommisjonen anslår nå BNP-veksten til 0,4-0,8% i 06:3, 0.2-0.7% i 06:4 og 0,0-0,5% i 07:1.
Lavere enn vi har i vår siste konjunkturoversikt.

Renteoppgangen – bremses neste år?

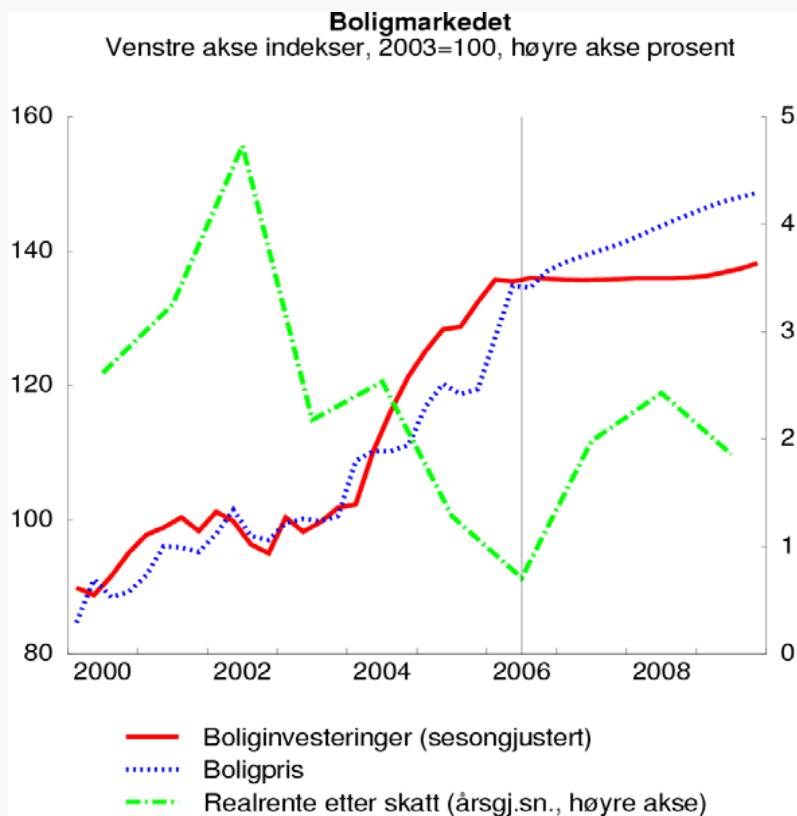

- SSB tror en svakere utvikling i USA vil føre til rentenedsettelse neste år
- I euroområdet venter SSB at styringsrenten settes opp til 3,5 prosent, men ingen økning gjennom 2007
- Hvor høyt kan det norske rentenivået da komme?

Norske pengemarkedsrenter

	2005	2006	2007	2008	2009
NB07.....	2,2	3,1	4,1	4,6	4,6
SSB.....	2,2	3,1	3,8	3,8	3,8

Boliginvesteringene har flatet ut

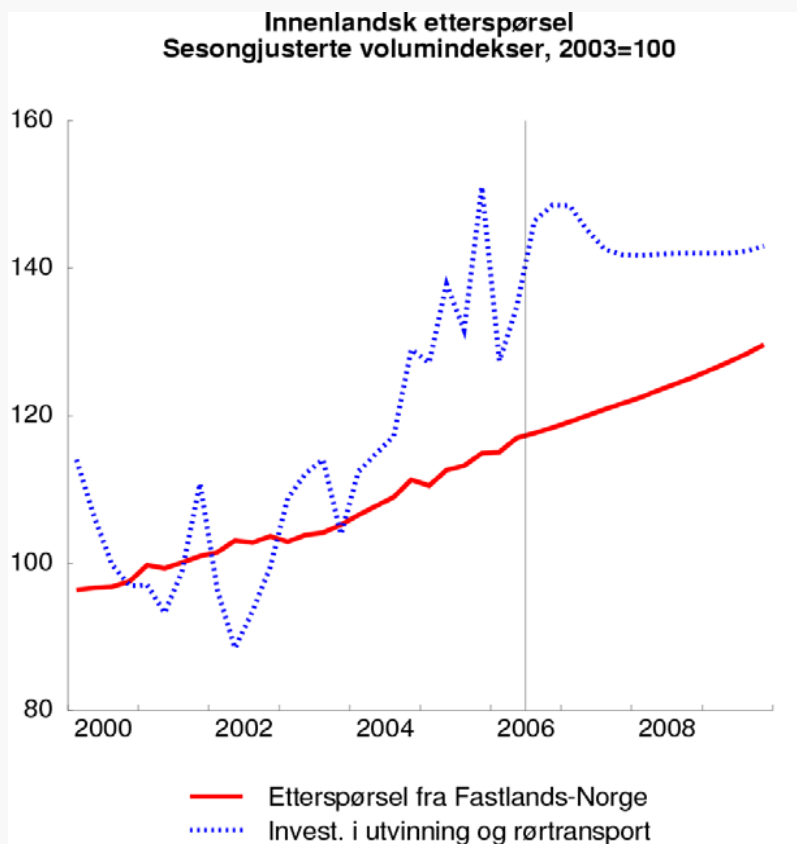
Pst. vekst/p.p	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Boligpris	10.1	7.9	12.8	5.1	2.9	2.8
Investeringer	12.3	14.5	5.8	-0.2	0.0	0.9
Realrente e/s	2.5	1.3	0.7	2.0	2.4	1.9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

f2200f06

- Økningen i boliginvesteringene har hittil gitt store impulser til konjunkturoppgangen
- Høy, men kanskje fallende, igangsetting av nye boliger - kapasitetsproblemer?
- Økt realrente vil dempe videre vekst
- Sterk vekst i boligkapitalen

Mer moderat investeringsvekst

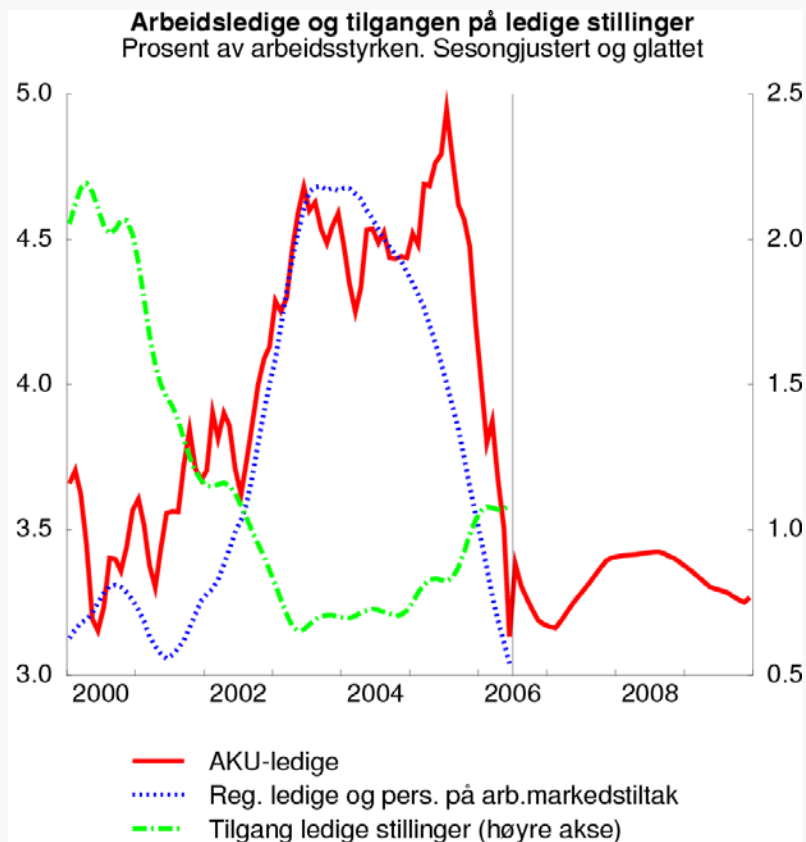
Prosentvis vekst	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Fastl. ettersp.	4.5	3.8	3.9	2.8	2.8	3.1
Oljeinvesteringer	7.8	15.6	5.2	-1.8	-0.7	0.0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

f2200f04

- Oljeinvesteringene nær toppen
- Lavere oljepriser får neppe noen betydning for oljeinvesteringene framover – prisen forblir ”høy”
  - leverandørindustrien: posisjonerer seg utenlands?
  - ”fint” med ”utsettelse” i Russland?
- Svakere vekst i fastlandsinvesteringene når veksten i økonomien dempes – viktig forskjell til NB2007

Presset i arbeidsmarkedet øker

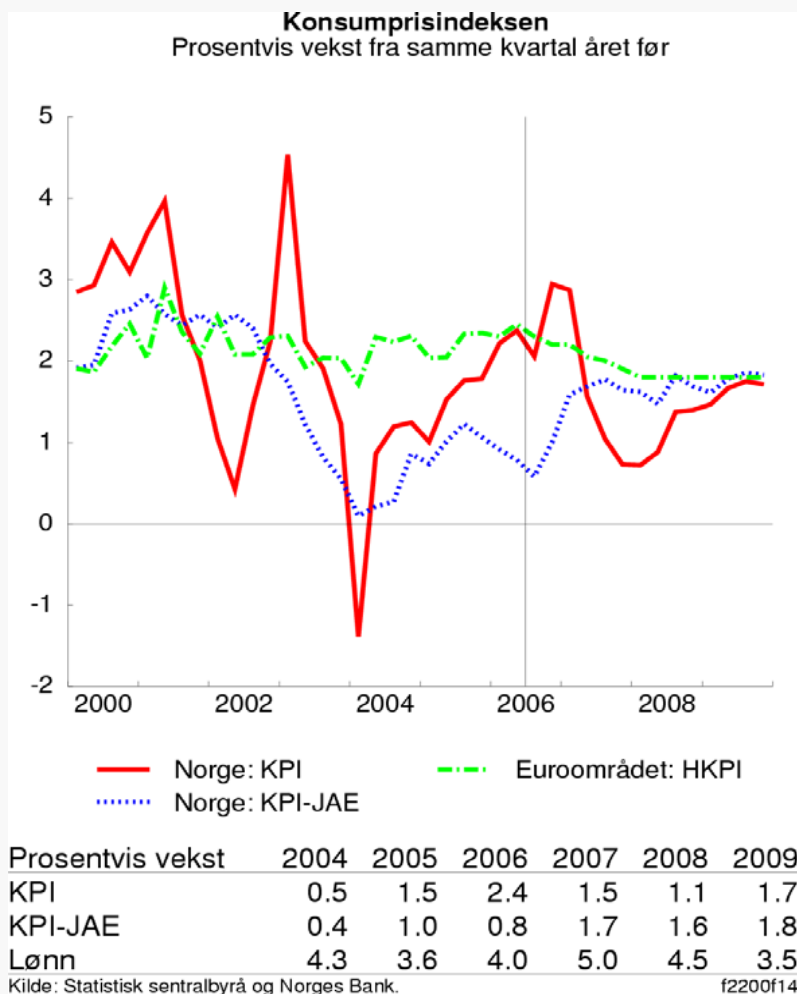
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yrkesandel	72.8	72.7	72.9	72.9	72.7	72.6
Arb.ledighet	4.5	4.6	3.4	3.3	3.4	3.3

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

f2200f13

- Sysselsettingen anslås å øke med 60 000 personer i 2006
- Kraftig nedgang i ledigheten
- Den registrerte ledigheten har falt med over 22 000 personer det siste året
- Fortsatt sterk sysselsettingsvekst neste år
  - +30 000 ifølge NB2007
  - men mer parallell utvikling i arbeidsstyrken?

Lav prisvekst – høy reallønnsvekst

- Overraskende lav prisvekst tatt i betraktning av høykonjunktur og energiprisutvikling
- Høye strømpriser gir høy KPI-vekst framover, men mer dempet gjennom 2007
- Fallende oljepriser bidrar til lavere inflasjon
- Høy lønnsomhet og lav ledighet gir tiltakende lønnsvekst
  - vil arbeidsinnvandring fortsatt dempe lønnsveksten?

Makroøkonomiske anslag (inkl. justering av fin.pol i SSBs anslag)

Prosentvis endring fra året før

	2005	2006	2007		
		FIN	NB	SSB	FIN
<i>Faste priser:</i>					
Privat konsum.....	3,4	3,7	3¼	3,7	3,0
Offentlig konsum.....	1,5	2,7	1¾	2,4/2,7	2,7
Bruttoinvesteringer i fast kapital	10,9	8,2	..	-0,1/0,8	1,8
Bedrifter i Fastlands-Norge.....	9,8	7,1	..	3,4/3,7	6,1
Oljeutvinning og rørtransport.....	15,6	5,0	0	-1,8	-2,5
Boliger.....	14,5	8,4	..	-0,2	0,0
Offentlig forvaltning.....	-0,8	16,1	..	-4,8/0,2	0,2
Etterspørsel fra Fastlands-Norge.....	3,8	4,4	3	2,8/3,1	2,9
Eksport.....	0,7	1,8	..	4,7	5,3
Tradisjonelle varer.....	5,8	5,5	3¾	1,9	4,0
Import.....	7,4	7,4	3¾	3,7/3,9	3,5
Tradisjonelle varer.....	8,3	6,8	..	3,4/3,6	5,2
Bruttonasjonalprodukt.....	2,3	2,4	3½	2,9/3,1	3,6
- Herav: Fastlands-Norge.....	3,7	3,4	2¾	2,1/2,4	2,9
<i>Andre nøkkeltall:</i>					
Sysselsetting, personer.....	0,7	2,6	1	1,0/1,2	1,3
Arbeidsledighetsprosent (AKU).....	4,6	3,3	3½	3,3/3,2	3
Årslønn.....	3,3	3¾	4¾	5,0	4½
Konsumprisindeksen.....	1,6	2½	1¾	1,5/1,6	1¾
(KPI-JAE).....	1,0	1	1½	1,7	1½

Virksomheter på veksten - av 2,5 pst. svakere krone fom 4. kvartal 2006 (til 8,30 fom 2007), i pst.

	2007	2008	2009
Konsum i husholdningene	0,1	-0,1	-0,2
Investering, Fastlands-Norge	0,1	-0,1	-0,2
Eksport	0,2	0,0	0,0
Import	-0,1	-0,1	-0,2
BNP Fastlands-Norge	0,2	0,0	-0,1
- Industri	0,5	0,1	0,0
Arbeidsledighetsrate	-0,1	-0,1	-0,1
Lønnsnivå	0,2	0,1	0,0
KPI	0,5	0,1	0,1
Kronekurs (avvik fra nivået i ref.banen)	2,5	2,5	2,5